

Suositus 16/2020/kultur D 2021

Aikaisempi asiakirjanumero A 1845/kultur
Käsittelijä Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunnan mietintö, joka koskee
suositusta 16/2020 – Pohjoismainen vertaileva analyysi koulujen sulkemisen aiheuttamista seurauksista oppilaille

Ehdotus

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto merkitsee ilmoituksen tiedoksi ja katsoo suosituksen 16/2020: *Pohjoismainen vertaileva analyysi koulujen sulkemisen aiheuttamista seurauksista oppilaille* neuvoston osalta loppuun käsitellyksi.

Taustaa

Suosituksen sanamuoto on seuraava:

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se laatii pohjoismaisen vertailevan analyysin seurauksista, joita koulujen sulkeminen aiheutti oppilaille Pohjoismaissa.

Pohjoismaiden ministerineuvoston ilmoitus

Oppilaiden psyykkinen ja fyysinen terveys on yksi pohjoismaisten opetusministerien painopistealueista. Koulutus- ja tutkimusministerineuvosto (MR-U) järjesti esimerkiksi teemakeskustelun nuorten opinnoissa viihtymisestä kokouksessaan 3. joulukuuta 2020. Keskustelussa oli vahvasti esillä vallitsevan tilanteen vuoksi järjestetyn etäopetuksen kielteiset vaikutukset nuorten hyvinvoinnille sekä lukioissa ja korkeasteen koulutuksessa että perusopetuksessa.

Opetusministerien arvioidaan jatkossakin priorisoivan pohjoismaisen koulutuspoliittisen yhteistyön jatkamista mitä tulee lasten ja nuorten viihtymiseen ja terveempään suorituskulttuuriin, digitaitojen kehittämiseen sekä toimiin demokratian, osallistamisen ja yhteenkuuluvuuden edistämiseksi.

Lisäksi voidaan mainita sekä kansalliset että kansainväliset (mm. OECD:ssä ja EU:ssa) tiedonkeruuhankkeet, joissa pohjoismaiset opetusministeriöt ovat vaihtaneet tietoa koulujen sulkemisen oppilaille aiheuttamista seurauksista. On tarkasteltu mm. nuorten oppimista, käytettyjä tukitoimia ja koulutuksen organisointia.

Koottujen tietojen perusteella voidaan todeta, että erityisesti heikossa asemassa olevat lapset ja nuoret ovat kärsineet etäopetuksesta ja normaalin arjen puuttumisesta. Pitkällä aikavälillä tämä voi johtaa oppilaiden välisen epätasa-arvon ja mielenterveysongelmien lisääntymiseen sekä koulumotivaation heikkenemiseen. Tilanne on kuitenkin oppilaskohtainen. Joidenkin mielestä etäopetus toimii hyvin ja digitaaliset ratkaisut tarjoavat uusia mahdollisuuksia pandemian jälkeen. Kokonaan etäopetukseen siirtyminen on myös tuonut esiin eroja opettajien digitaidoissa ja koulujen valmiudessa käyttä apunaan digitaalisia ratkaisuja.

Koska pandemia ei vielä ole väistynyt, tässä vaiheessa on liian aikaista arvioida sen lopullisia seurauksia Pohjoismaiden oppilaille. Pohjoismaiden ministerineuvosto seuraa kuitenkin kehitystä tarkkaan, analysoi tähän mennessä kerättyä aineistoa ja tarkastelee jatkossa tehtävien analyysien tarvetta.

Pohjoismaiden ministerineuvosto katsoo siksi, että suositus on toteutunut osittain.

Valiokunnan näkemykset

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta kiittää ilmoituksesta. Sittemmin on todettu, että sosiaali- ja terveyspolitiikan ministerineuvosto ja Pohjoismaiden lapsi- ja nuorisoyhteistyön komitea ovat varanneet määrärahaa nelivuotiseen hankkeeseen *Pohjoismaiden yhteistyö lasten ja nuorten mahdollisuuksista osallisuuteen ja kehitykseen koronapandemian jälkeen*. Hanketta johtaa Pohjoismaiden hyvinvointikeskus (NVC), joka kerää ja levittää tietoa Pohjoismaiden koronatoimista ja kokoaa tietoa siitä, miten toimet ovat vaikuttaneet lasten ja nuorten edellytyksiin osallistua ja vaikuttaa.

Hankkeessa keskitytään erityisesti siihen, että koulujen ja vapaa-ajanlaitosten nuorisotilojen toiminta on ollut rajoitettua ja tilat ovat olleet jaksoittain kiinni pandemian aikana. Kohderyhmä ovat kaikki 0–25-vuotiaat lapset ja nuoret, ja erityisesti tarkastellaan jo ennen pandemiaa heikommassa asemassa olleita henkilöitä.

Työ perustuu lasten ja nuorten oikeuksien näkökulmaan ja kattaa osallistumisen lasten ja nuorten järjestötoimintaan ja yleisesti kansalaisyhteiskunnan toimintaan. Hankkeen aikana osallistetaan ja kuullaan Pohjoismaiden lapsia ja nuoria.

Hanke näyttää vastaavan neuvoston toivetta vertailevan analyysin laatimisesta koulujen sulkemisen aiheuttamista seurauksista Pohjoismaiden oppilaille, ja valiokunta ehdottaa sen vuoksi, että suositus 16/2020: *Pohjoismaiden vertaileva analyysi koulujen sulkemisen aiheuttamista seurauksista oppilaille* on neuvoston osalta loppuun käsitelty. Valiokunta odottaa kiinnostuneena tietoa hankkeen etenemisestä.

Pohjolassa 29. kesäkuuta 2021

Kjell-Arne Ottosson (KD)

Angelika Bengtsson (SD)

Camilla Gunell (ÅSD)

Heidi Viljanen (sd.)

Henrik Møller (S)

Jorodd Asphjell (A)

Lars Mejern Larsson (S)

Mikko Kinnunen (kesk.)

Ann-Sofie Alm (M)

Marianne Synnes Emblesvåg (H)

Norunn Tveiten Benestad (H)

Daniel Riazat (V)

Veronika Honkasalo (vas.)

Riikka Purra (ps.)